1. Danmark behøver nye værdier - Danmark behøver en ny regering

Kære delegerede

Jeg har glædet mig utrolig meget til denne kongres.

Jeg har glædet mig til, at vi skulle debattere vores værdier, drømme og mål.

Debatten om den politiske beretningen viser tydeligt, at vi socialdemokrater har idéerne og viljen til at påtage os regeringsansvaret. Så vi igen får et Danmark, hvor det er vores værdier, vores menneskesyn og vores drømme der sætter dagsordnen.

Debatten viser også den forskel, der er på vores menneskesyn og den borgerlige regerings egoistiske tilgang til verden.

Hånden på hjertet:

Vi har brug for en ny mand i Statsministeriet.

Hvem der skal erstatte ham, er der ingen tvivl om her i salen.

Det skal Mogens lykketoft.

Vi socialdemokrater kan og vil gøre det anderledes

Vi vil forandre verden, og vi vil forandre Danmark.

Hele fundamentet for den socialdemokratiske tanke er, at vi aldrig bliver færdige med at gøre det bedre.

Vi giver aldrig op:

Vi ved, at alle mennesker har værdi.

Vi ved, at alle mennesker kan bidrage.

Vi ved, at det nytter at gøre en forskel.

Og til forskel fra regeringen, tør vi godt fortælle om vores drømme og visioner for fremtiden. Den nuværende

statsminister skriver bøger om sine visioner. Vi nøjes ikke med at skrive bøger om vores. Vi gør vores visioner til virkelighed.

2. Kampe er vundet - men nok at kæmpe for endnu Da vores forgængere samledes omkring det første principprogram i Gimle, var det kampen for at befri arbejderen, der forenede dem.

Dengang var samfundet præget af en massiv uretfærdighed, undertrykkelse og af urimelige klasseskel, som gjorde lige muligheder for alle til en uopnåelig drøm.

Der var meget at kæmpe for. Og de mange havde meget at vinde, hvis samfundet

blev mere retfærdigt.
Heldigvis er mange kampe vundet siden mødet i Gimle.
Men dengang som nu gælder det, at velfærd ikke kommer af sig selv. Kun hvis vi handler og forfølger vores mål, kan vi forandre samfundet til det bedre.
3. Individualismen er positiv
For os er mennesket målet. Det enkelte menneskes mulighed for at udnytte sit potentiale og forfølge sine drømme i et stærkt fællesskab.
I dag er det danske samfund et af de rigeste og mest retfærdige samfund i verden.
Frihed til at forme sit liv er blevet et gode for de mange i stedet for kun for de få.
Langt de fleste mennesker kan selv og vil selv.
Som vi er stolte af de "gamle" socialdemokrater, der samledes i Gimle, tror jeg også, at de ville være stolte af os, hvis de kunne være med os her i dag.
De ville være stolte af, at vi holder fast i deres vision om et samfund, hvor alle kan vælge det liv, der gerne vil leve.
Et samfund, hvor ikke kun direktør-sønnen, men også arbejderdrengen kan stille krav til tilværelsen og til autoriteterne.
De ville være stolte af, at vi bygger videre på deres kampe og sejre og har givet mennesker en grad af frihed og en verden af muligheder, som de end ikke turde drømme om dengang i Gimle for 128 år siden.
At mennesker kan og vil selv er godt. Individualiseringen er positiv. Den er beviset på, at vores forgængeres vision er lige så rigtig nu, som den var dengang.
Nogle siger, at individualismen vil bane vej for egoisme og nedbryde vores stærke fællesskab.
Sådan vil det ikke gå.
At mennesker får flere muligheder er ikke fællesskabets endeligt. Tværtimod - jo større frihed vi får, jo større behov har vi for fællesskabet.
At være individualist er ikke det samme som at være egoist. Vi kan sagtens gøre tingene på vores egen måde - uden at vende ryggen til vores ansvar og vores medmennesker.
Men vi må vi stille nye krav til fællesskabet:
Vi har brug for et fællesskab, der siger farvel til standardløsninger og i stedet tilbyder os større medindflydelse og flere valgmuligheder.
Og vi har brug for et fællesskab, hvor vi samtidig tager ansvar for os selv og for andre.

Vi vil give hinanden friheden til at forfølge vores drømme, vi vil give hinanden lige muligheder for at opnå vores drømme og vi vil sikre et stærkt fællesskab til at leve drømmene ud i.
Frihed, lighed og solidaritet er stadig hinandens forudsætninger.
Derfor er frihed, lighed og solidaritet også grundstenene i vores nye principprogram.

4. Frihed er målet

For os er menneskets frihed målet.
Vi har altid ønsket, at det enkelte menneske skal have friheden til at bruge sine evner og friheden til at forme sit eget liv.
Et ufrit liv er et liv, hvor mennesket afskæres fra at forfølge sine drømme.
Det er derfor, vi støtter 24-årsreglen: Fordi vi mener, friheden også skal gælde unge kvinder, der er vokset op i hjem, hvor traditionen kræver tvangsægteskaber. Og fordi vi mener, at vi har et ansvar for deres frihed.
Venstre vil gerne have eneret på begrebet frihed. I de sidste år de forsøgt at forsimple friheden til et spørgsmål om frit valg og "de, der har, skal mere gives".
Men der er stor forskel på den frihed, som Venstre står for - og så vores frihed.
Vores mål er at sikre alle mennesker mulighederne for at få den uddannelse og det job, de gerne vil have. For os er fællesskabet og solidariteten grundlaget for det enkelte menneskes frihed.
Venstre derimod ser fællesskabet, som det der begrænser friheden.
Deres mål er den rendyrkede liberalisme, hvor de stærkes ret gælder, og hvor enhver er sin egen lykkes smed.
Selvom de godt ved, at de ikke skal sige det højt.
Vi skal vise, at vores frihedsbegreb stikker dybere.
At det er for alle - og ikke kun for de heldige.
At vores frihedsbegreb er et langt mere bæredygtigt grundlag for et moderne samfund.
At frihed for den enkelte går hånd i hånd med anstændighed og ansvar - for sig selv, for hinanden og for fællesskabet.

5. Lighed er midlet

For os er ligheden midlet. Midlet til at sikre frihed til alle. Alle skal have samme muligheder. Derfor må vores udgangspunkt være, at vi alle har forskellige forudsætninger.

For det halter med ligheden i vores samfund. På trods af 130 års kamp. Og på trods af den gode vilje. Sandheden er desværre, at det vigtigste valg i tilværelsen, stadig er valget af forældre.
Kampen for lige muligheder er langt fra vundet endnu. Og ulykkeligvis er den helt gået i stå i de seneste år.
Nedslidte skoler i hårdt belastede områder har brug for en økonomisk håndsrækning, så de kan gøre en positive forskel i udsatte børns liv. Desværre vender regeringen det blinde øje til - og giver dermed børnene færre muligheder i stedet for flere.
Mennesker, hvis job er i farezonen, fordi deres uddannelse er for kort eller fordi de slet ingen har fået, skal vi give mere uddannelse. Men regeringen vender dem ryggen, skærer ned, hæver gebyrer og kræver at de skal betale selv. Man fratager mennesker muligheder - fremfor at sikre dem nye.
Lige muligheder skal naturligvis gælde alle. Ikke kun dem, der har valgmuligheder i forvejen. Det står klart i vores nye princippprogram.
For vi skal være lige.
Men vi skal ikke være ens.
Forskellighed og mangfoldighed i ideer, holdninger, baggrund, kultur og uddannelse er er den jord forandring og fremskridt spirer i - og grundlaget for et levende demokrati. Derfor skal vi værne om mangfoldigheden.
Vores nuværende regering siger, at den er liberal og båret af frisind. Desværre viser dens handlinger noget andet:

- Er det frisind, når regeringen fyrer eksperter, bare fordi de mener noget andet end magthaverne?
- Er det frisind, når regeringen næsten udelukkende samarbejder med Dansk Folkeparti, der mener, at alle med en anden religion end vores er uciviliseret?

Nej, det er ikke, Det er tværtimod et udtryk for en reaktionær tankegang, der står i grel modsætning til vores danske tradition for frisind, nysgerrighed og fremsyn.
Vi mener noget med det, når vi taler om det danske frisind. Vi ved, at det hører til blandt vores bedste egenskaber og væsentligste styrker. Det giver os friheden til at være forskellige - og fantasien til at se fremad.

- Derfor tør vi godt se fremtiden og det ukendte i øjnene.
- Derfor vil vi ikke lade et par sure præster tage patent på det at være dansk.
- Og derfor bekæmper vi den regering og de kræfter, der kun ønsker at støtte

mennesker, som tænker, lever eller ser ud som dem selv.

6. Solidariteten er forudsætningen

Friheden er målet. Ligheden er midlet - og solidariteten er forudsætningen.

Jeg bliver ofte spurgt: "Hvordan kan du - der kalder dig moderne socialdemokrat - mene, at solidariteten er hjerteblod?"

Det kan jeg, fordi jeg mener, at mennesket har brug for fællesskab. Vi har brug for de muligheder, fællesskabet giver os, og som vi ellers ikke ville have haft. Og brug for at vide, at der er et fællesskab til at gribe os og sende os videre, hvis drømmene og vingerne ikke kan bære.

Og det gør jeg, fordi jeg mener, at vi som mennesker har et ansvar overfor dem, der ikke fik et så godt udgangspunkt foræret, som det vi selv fik.

Og det gør jeg, fordi jeg mener, at vi vokser som
mennesker, når vi mærker at andre har brug for os.

Men det er klart, at solidariteten har sværere vilkår i dag end for 130 år siden.

Dengang var det jo den største del af befolkningen, der fik noget ud af solidariteten.

- Langt de fleste mennesker fik bedre arbejdsforhold.
- Langt de fleste børn fik en bedre uddannelse.
- Og langt de fleste fik bedre boliger.

Det var de få, der skulle give til de mange.

I dag er det anderledes i Danmark.

Moderne solidaritet handler nemlig om, at de mange skal give til de få.

Det er nu vi skal vise, at kravet om solidaritet også holder, når vi skal give - ikke kun når vi vil have. Det gør kampen for solidaritet sværere - men bestemt ikke mindre vigtig.

Ser vi ud i verden, er det desværre stadig sådan, at det er mindretallet der sidder på goderne.

Trods mange års kamp er der stadig mennesker, der sulter.

Trods af mange års kamp er der stadig mennesker uden håb for fremtiden.

Og trods af mange års kamp er uligheden mellem mennesker blevet større i stedet for mindre.

Derfor er der mere end nogensinde brug for international solidaritet.

Og mere end nogensinde brug for, at vi socialdemokrater tager føringen på den internationale scene og viser, hvordan man kan ændre verden til det bedre.
Vi skal vise, at vores solidaritet ikke stopper ved landegrænserne.
Vi skal vise, at vores kamp for et bedre samfund ikke kun var kampen for et bedre Danmark.
Vores kamp - var og er kampen for en bedre verden.

7. Ansvar eller kræmmermentalitet

Solidaritet er ansvar. Ansvar for dig selv, for hinanden og for fællesskabet.
Ansvaret er en del af det kit, der binder os sammen.
Regeringen mener, at man skal lokke folk til ansvarlighed. Man skal have noget ud af at leve op til sit ansvar.
Regeringen kalder det "Noget for noget". Men ansvarlighed er det ikke.
Hvis mennesker skal belønnes økonomisk, for at de vil påtage sig deres ansvar, så er de ikke længere ansvarlige. Så er de grådige.
Heldigvis er mennesker ikke sådan.
Vi ved, at mennesker er ansvarlige individer.
Vi ved, at vi vokser som mennesker, når der forventes noget af os.
Derfor siger vi nej til regeringens kræmmer-manérer.
Derfor bygger vores værdier på store forventninger til det enkelte menneske.
Derfor bygger vores værdier på forventninger om, at de stærkeste holder igen så der er penge, ressourcer og overskud til de svageste.
Derfor bygger vores værdier på forventninger om, at du og jeg gør vores til, at fællesskabet hænger sammen - i det store og i det nære.

8. Forandring

Olof Palme sagde engang:
"Det må altid være arbejderbevægelsens opgave at være systemforandrende - aldrig systembevarende."
Med debatten om vores nye principprogram har vi givet vores bud på, hvordan en sådan fornyelse kan finde sted. Og på, hvilke værdier der skal være bærende for os i det 21 århundrede.
I stedet for at sætte et par kloge mænd og kvinder til at skrive forslaget til princip-program alene, har vi valgt den helt åbne debatform, hvor både folk fra partiet og ganske almindelige borgere har deltaget.

Vi mener nemlig, at den politiske debat skal finde sted overalt i samfundet. Ikke i lukkede rum eller snævre cirkler. Vi har brug for inspiration. Og vi har brug for mere politisk dialog - ikke mindre.
Derfor har vi gennemført en lang debatfase, med debatter rundt omkring i hele landet.
En åben debatfase med debatoplæg, debatspil, stilekonkurrencer og åbne møder.
En debatfase, hvor vi lod os udfordre - ikke alene af hinanden, men også af alle dem der vil os det godt, - men som bare ikke er meldt ind i partiet endnu.
9. Afslutning Kære alle sammen,
I gennem de sidste to år har jeg gang på gang frydet mig over den debatlyst der er i vores parti.
Den lyst der er i vores parti til at debattere værdier, de store og de svære spørgsmål.
Det engagement og den åbenhed der er i vores parti, - som mange gange har fået bølgerne til at gå højt. Men som også har vist, at der i vores parti er en vilje til at nå hinanden gennem kompromiser.
Alt det der gør, at vi i dag kan debattere og vedtage et
principprogram som rigtig, rigtig mange socialdemokrater har del i.
Hånden på hjertet: Det har vi grund til at være stolte over - alle sammen.
Så med disse ord vil jeg glæde mig til en god debat - og til vedtagelsen af vores nye principprogram.